

ЈАЧАЊЕ БЕЗБЕДНОСНЕ АРХИТЕКТУРЕ

Политички оквир је прво поглавље *Стратегијског прегледа одбране* и у њему су садржани опредељења и ставови одбрамбеног организовања Србије и Црне Горе у контексту измењених геополитичких околности, нових безбедносних ризика и претњи и нових тенденција у промишљању националне безбедности.

Ту се разматрају стратегијски приступ безбедности, процена ризика и претњи безбедности, стратегијски приступ одбрани и мисије и задаци Војске СЦГ.

свајањем *Стратегије одбране* и *Беле књиге одбране* створене су претпоставке за наставак процеса комплетирања стратегијских докумената неопходних за убрзанији ток процеса реформисања одбране и Војске Србије и Црне Горе. У том смислу, израда *Стратегијског прегледа одбране*, као програмског основа за дугорочно планирање система одбране, представља један од најзначајнијих корака у стварању стратегијског основа за реформу система одбране и Војске Србије и Црне Горе.

ЗАДАЦИ ВОЈСКЕ

Војска Србије и Црне Горе, као најзначајнији део система одбране, има кључну улогу у реализацији националних и безбедносних интереса и циљева политике безбедности и одбране.

У остваривању такве улоге војске, неопходно је да Србија и Црна Гора у блиској будућности изгради структуру и способности војске који ће омогућити да се реализују следеће три њене основне мисије: Одбрана држава чланица и Србије и Црне Горе од спољњег оружаног угрожавања; Учешће у изградњи и очувању мира у региону и свету и Подршка државама чланицама у случају природних непогода и катастрофа.

Стратегијски преглед одбране садржи стратешка опредељења одбрамбеног организовања Србије и Црне Горе, којима се на дужи рок уређује ангажовање расположивих одбрамбених ресурса у одговору на безбедносне ризике и претње безбедности и пројектују основе развоја Војске и осталих снага одбране.

Кључна решења *Стратегијског прегледа одбране* треба да елиминишу потешкоће, неразумевања и недоумице у досадашњем току реформе система одбране и Војске и обезбеде основ за изградњу одбрамбених капацитета који ће гарантовати безбедност и стабилност Србији и Црној Гори и тиме допринети јачању глобалног мира и стабилности. Исто тако, имајући у виду значај јавности и друштвеног консензуса око усвајања стратешких решења у сфери одбране, тај документ представља важан инструмент транспарентности и потврду демократских стремљења Србије и Црне Горе.

Стратегијски преглед одбране садржи шест поглавља: *Политички оквир*; *Визија Војске 2015*; *Способности Војске 2010*; *Процена способности снага одбране* и *Смернице и приоритети развоја*. Радна верзија *Нацрта Стратегијског прегледа одбране* је завршена. Предстоји јавна расправа о том документу и након тога његово усвајање у Скупштини Србије и Црне Горе.

ИНТЕГРАЦИОНИ ПРОЦЕСИ

Опредељење спољне политике Србије и Црне Горе је пуна интеграција у савремене европске и међународне токове, очување стабилности и мира у земљи и окружењу, изградња уравнотежених и стабилних односа са великим силама и наставак традиционално добрих односа са земљама трећег света. Стратешки интереси спољне политике Србије и Црне Горе су пуноправно чланство у НАТО и интеграција у Европску унију, као и унапређење регионалне сарадње и сарадње са суседима. Приоритети спољно-политичке оријентације су прикључење Програму Партнерство за мир и потписивање Уговора о стабилизацији и придруживању ЕУ, као важним корацима на путу ка пуноправном чланству у НАТОу и ЕУ.

Политички оквир је прво поглавље *Стратегијског прегледа одбране* и у њему су садржана опредељења и ставови одбрамбеног организовања Србије и Црне Горе у контексту измене геополитичких околности, нових безбедносних ризика и претњи и нових тенденција у промишљању националне безбедности. Ту се разматрају стратегијски приступ безбедности, процена ризика и претњи безбедности, стратегијски приступ одбрани и мисије и задаци Војске СЦГ.

Када је реч о геостратешком окружењу, у политичком оквиру се анализира и вреднује појава интегративних процеса глобалног карактера и пораст неизвесности, променљивости и нестабилности у многим деловима света, што представља најснажније одлике савременог светског поретка и кључне параметре у процесу изналажења правог модела безбедносног и одбрамбеног организовања савремених друштава. Иако повећана међузависност међу државама на глобалном плану умањује опасност од традиционалних војних претњи, савремени свет суочава се са комплексном безбедносном ситуацијом, која се карактерише екстремно брзим променама и непредвидљивим претњама у којима су асиметричне претње недржавних актера доминантне. То потврђују ескалација тероризма, организованог криминала, пролиферације оружја за масовно уништавање, етничког и верског екстремизма.

Транснационални и асиметрични карактер и међузависност савремених ризика и претњи безбедности наметнули су концепт садржинске и географске недељивости безбедности и актуели-

зовали потребу изградње кооперативног приступа безбедности. Основу таквог приступа чине сарадња и удруживање напора држава на достизању, очувању и унапређењу безбедности на националном, регионалном и глобалном нивоу. Таква опредељења чине основу развијања концепта евроатлантске безбедности који се све више заснива на сарадњи и заједничким и усаглашеним активностима и сличним или подударним политичким, економским и безбедносним интересима и циљевима.

С тим у вези, констатује се да у процесу ширења сарадње у безбедности и јачања безбедносне архитектуре и стабилности евроатлантског простора посебно место имају политичке и безбедносне организације НАТОа и ЕУ. Њихова настојања усмерена су на обликовање евроатлантског простора као подручја високе политичке, економске и социјалне стабилности. У том смислу, посебно значајно постаје ангажовање НАТОа и ЕУ у превенцији и превладавању криза и постконфликтне и демократске консолидације нестабилних држава и региона.

У разматрању стања безбедности у југоисточној Европи, у политичком оквиру наглашава се да се у том региону још осећају последице постконфликтног периода и транзиционих процеса. Стога се процењује да посебну претњу безбедности и стабилности југоисточне Европе представљају неизвесност опстанка постојећих државних аранжмана и унутрашње тешкоће држава овог региона, као што су економско-социјални проблеми, недовољно демократске изградње и компетентне државне институције, унутрашња политичка и социјална нестабилност, што све скупа отежава процес њихове демократске транзиције. Због тога се закључује да ће југоисточна Европа и даље бити регион изражене безбедносне осетљивости и најнестабилније подручје европског континента. То намеће потребу за јасном и снажном подршком међународне заједнице у процесу безбедносне и демократске консолидације држава тог региона. У том смислу, посебно је значајна улога НАТОа и ЕУ.

Када је реч о простору бивше СФРЈ, у *Политичком оквиру Стратегијског прегледа одбране* констатује се да су односи између држава насталих њеним распадом и даље оптерећени недостатком поверења, спорим решавањем проблема повратка избеглица и надокнаде њихове имовине, спорим утврђивањем одговорности за ратне злочине и нерешеним територијалним и другим споровима. Осим тога, етничка и верска нетолеранција, организовани криминал и тероризам појачавају безбедносну нестабилност и додатно отежавају напоре међународне заједнице и држава региона да у потпуности стабилизују безбедно-

РИЗИЦИ И ПРЕТЊЕ

Процењује се да у првој деценији 21. века не постоји велика опасност од оружаних сукоба глобалног и регионалног карактера. Такође, процењује се да је у том периоду војна интервенција на Србију и Црну Гору мало вероватна и могла би се довести у везу само са супротстављеним интересима и недовршеним интеграционим и транзиционим процесима на глобалном, регионалном и локалном нивоу. Отуда је, гледано на дужи рок, смањена опасност угрожавања безбедности Србије и Црне Горе конвенционалним ратом.

У овом моменту побуне илегалних оружаних група, тероризам, национални и верски екстремизам, организовани криминал и природне и индустријске катастрофе су безбедносни ризици и претње са тенденцијом пораста интензитета не само у свету, већ и у релативно нестабилном региону југоисточне Европе.

ЦИЉЕВИ ПОЛИТИКЕ ОДБРАНЕ

Основу политике одбране Србије и Црне Горе чини европска и евро-атлантска спољнополитичка оријентација Србије и Црне Горе, као и њено опредељење да се активно, као целина, или преко држава чланица, укључи у процес сарадње и заједничког деловања са другим државама и субјектима међународних односа на изградњи глобалне, регионалне и националне безбедности.

Важно опредељење политике одбране представља залагање за доследно спровођење Резолуције 1244 Савета безбедности и других међународних аката за решавање проблема на Косову и Метохији. Привремено стационирање страних оружаних снага на својим територијама, као и задржавање дела сопствене војске на територијама страних држава, Србија и Црна Гора дозволиће само у оквиру мировних мисија на основу одлука ОУН и утврђених споразума. Уважавајући сву опасност од оружја за масовно уништавање Србија и Црна Гора одлучно се противе развоју тог оружја и активно ће учествовати у спречавању његовог ширења.

сне прилике на простору бивше СФРЈ. Недвосмислено је наглашен став да посебну опасност представља могућност ескалација сукоба на Косову и Метохији, што би могло да доведе до дестабилизације ширег региона са непредвидивим последицама.

Негативан утицај на стабилност Србије и Црне Горе испољава неповољна економска и социјална ситуација у државама чланицама, при чему тероризам, организовани криминал, корупција, тензије на етничкој и верској основи и други проблеми који прате процес транзиције представљају реалну претњу њеној безбедности. Споро успостављање демократских стандарда на Косову и Метохији, као и одсуство безбедности и поштовања основних људских права српског становништва, доприносе да овај простор буде један од главних извора нестабилности у Србији и Црној Гори. Посебну опасност представља реална могућност преливања криминала, тероризма, пролиферације оружја и активности илегалних оружаних група са Косова и Метохије на југ Србије.

Процењује се да ће у средњорочном периоду (од 5 до 10 година) ризици и претње безбедности Србије и Црне Горе, као што су побуна илегалних оружаних група, тероризам, етничке напетости, национални и верски екстремизам и организовани криминал егзистирати и даље, али са смањеним интензитетом. Очекује се да у овом периоду Србија и Црна Гора буде примљена у Програм *Партнерство за мир*, што треба да допринесе даљем јачању институционалних и осталих облика сарадње са НАТОом и да се позитивно одрази на пораст безбедности и укупне стабилности Србије и Црне Горе.

У дугорочном периоду (од 10 и више година) предвиђа се опадање ризика и претњи по безбедност од побуна илегалних оружаних група, етничких напетости, националног и верског екстремизма и организованог криминала. И даље ће бити присутни невојни ризици и претње попут тероризма, организованог криминала и корупције, природних и техничких катастрофа.

На крају *Политичког оквира* закључује се да карактер глобалних и регионалних односа и пројекције њиховог развоја, интензитет процењених изазова и ризика и претњи безбедности као и утврђени циљеви и стратешка опредељења у области одбране, опредељују стратегијски концепт одбране Србије и Црне Горе. У основи тај концепт за случај рата подразумева одбрану држава чланица и Србије и Црне Горе сопственим снагама, подржану снагама партнера, савезника и пријатељских држава, а у миру одвраћање ефикасним системом одбране и изградњу поузданог партнерства и повољног безбедносног окружења. ■

Мр Станислав СТОЈАНОВИЋ

**Састанак
заменика
начелника
генералштабова
ОС Хрватске
и ВСЦГ**

ПРВИ СУСРЕТ НА ВИСОКОМ НИВОУ

Заменик начелника Генералштаба Оружаних снага Републике Хрватске генерал-пуковник Славко Барић са сарадницима сусрео се, 7. октобра, у комплексу Војне установе "Моровић", са замеником начелника ГШ ВСЦГ вицеадмиралом Михаилом Жарковићем. Био је то први сусрет припадника оружаних снага СЦГ и Хрватске на тако високом нивоу.

Том приликом високи официри две суседне земље разговарали су о реформама

система одбране и самих оружаних снага, учешћу у мировним операцијама и питањима везаним за државну границу и њено обезбеђење. У разговору је учествовао и командант Новосадског корпуса пуковник Станимир Матијевић.

У оквиру посете делегација хрватских оружаних снага обишла је и караулу 14. граничног батаљона Новосадског корпуса, где је видела како живе и раде њени припадници.

С. Ђ.

ПРЕДСТАВЉЕН МАГАЗИН "ОДБРАНА"

Први број новог гласила Министарства одбране СЦГ – магазин "Одбрана", којим се наставља 127 година дуга традиција војног новинарства, представљен је 6. октобра у Централном дому Војске.

Бројне госте најпре је поздравио капетан бојног брода Петар Бошковић, начелник Управе за односе са јавношћу, која је оснивач новог гласила. Он је нагласио да је у складу са светским искуствима у информисању јавности о раду система одбране и Војске, створен модеран часопис који ће излазити два пута месечно, на 84 стране у боји.

О значају војне штампе говорио је пуковник Звонимир Пешић, начелник Новинско-издавачког центра "Војска", која је издавач новог магазина.

Главни и одговорни уредник "Одбране" потпуковник Славољуб М. Марковић истакао је да "променом назива и концепције листа Војска, као јединог армијског штампаног информативног медија, Војска неће остати без свог гласила. Напротив. Новинари и фоторепортери 'Одбране' бележиће све најважније догађаје из живота и рада њених припадника". Затим је представио чланове редакције који заједно са сарадницима стварају нови магазин.

Представљању "Одбране" присуствовали су и људи о којима први број магазина доноси ексклузивне репортаже. То су припадници противтерористичког одреда "Кобре", пилоти који су имали запажене наступе на више аеромитинга током ове године и представници Југоимпорта – СДПР, који су говорили о успешном наступу наше војне индустрије на сајму у Лондону.

У програму су учествовали и уметници из ансамбла "Станислав Бинички".

УКРАТКО

ОСАМ ДЕЦЕНИЈА ЗАВОДА У ЧАЧКУ

Ових дана (30. септембра) навршило се осам деценија откако је у Чачку формиран Технички ремонтни завод. Тим је поводом у највећем чачанском радном колективу одржана свечаност, којој је, уз запослене, присуствовао и велики број гостију из Министарства одбране, Генералштаба ВСЦГ, појединих министарстава Републике Србије, региона, Скупштине општине Чачак и из редова успешних привредника.

Скupu су се обратили министар за капиталне инвестиције у Влади Републике Србије мр Велимир Илић, начелник Управе за одбрамбене технологије Министарства одбране СЦГ пуковник Владо Радић и директор ТРЗ Чачак пуковник Војислав Милинковић. Главна порука говорника била је да Завод има будућност и у оквиру послова које ће обављати за систем одбране СЦГ, и за партнере из иностраних армија, у оквиру европских и евроатлантских интеграција.

У кругу Техничког ремонтног завода организован је и технички збор, где су изложени савремени борбени системи који се ремонтују у Чачку, попут тенка М-84А и модерног тенка Т-55 са активно-реактивним оклопом, универзалног инжењеријског возила "муња", осавремењених хаубица и других. На свечаности је директору ВУ "Дедиње" пуковнику Слободану Шоћу предата на употребу прва покретна кантина. З. П.

ОКРУГЛИ СТО У ЦЕНТРАЛНОМ КЛУБУ ВСЦГ

У Централном клубу Војске одржан је округли сто поводом 25. година од усвајања Конвенције о забрани или ограничењу употребе одређених врста класичног оружја. Организатори скупа били су Министарство одбране СЦГ и Међународни комитет Црвеног крста у Београду.

У раду су учествовали представници Министарства спољних послова, Министарства одбране, републичких министарстава правде и унутрашњих послова, међународних организација и правни стручњаци из СЦГ. О примени те конвенције у СЦГ говорио је пуковник др Владо Радић из Министарства одбране. М. Ш.

ОБЕЛЕЖЕН ДАН ВОЈНОГ ОКРУГА НИШ

У Нишу је обележен 30. септембар – дан Војног округа и четрнаест година постојања и рада тог колектива. Командант пуковник Радомир Цветковић нагласио је да је поносан резултатима које су остварили током 1998. и 1999. године, када је по захтеву ратних јединица мобилисано више од сто хиљада људи. За успешно извршавање наменских задатака Војни округ Ниш одликован је орденом ратне заставе трећег степена.

З. М.